

Undervisningsexempel 1: Barnkonventionen

Ämnen:

Bild, samhällsorienterande ämnen, svenska och svenska som andraspråk

FN:s globala mål:

- 4, God utbildning för alla
- 5, Jämställdhet

Introduktion

År 1989 tillkom FN:s barnkonvention, som är ett rättsligt bindande internationellt avtal som slår fast att barn är individer med egna rättigheter. Från 1 januari 2020 är barnkonventionen svensk lag.

FN:s barnkonvention har fyra principer som alltid ska beaktas i frågor om barn:

1. Alla barn har samma rättigheter och värde.
2. Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn.
3. Alla barn har rätt till liv och utveckling.
4. Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

FN:s barnkonvention innehåller 54 artiklar som alla är lika viktiga. Elever ska känna till barnkonventionens artiklar och vilka rättigheter de har.

Inom ramen för skolans undervisning, vid teman och i samarbete med skolbibliotek, kan elever skriva artiklar som de publicerar, eller göra posters med citat från barnkonventionens artiklar. Yngre elever kan rita bilder. Materialet kan sedan sättas upp på olika platser i skolan eller i en samlad utställning, eller spridas via skolans hemsida, detta för att göra barnens rättigheter väl synliga för alla elever att läsa och ta del av.

Det här undervisningsexemplet går ut på att hitta information om barnkonventionen och presentera materialet för klass- eller skolkompisar. Det kan också handla om att nå mottagare utanför skolan, till exempel beslutsfattare i den egna kommunen.

Förbereda

Del 1: Förstå barnkonventionen

Fråga eleverna om de vet vad barnkonventionen är och vilka som står bakom och arbetar med den. Vad innebär det att barnkonventionen har blivit lag? Är det bra och i så fall varför? Kan det finnas olika uppfattningar om ifall det är bra eller inte?

I januari 2019 släpptes barnboken *Historien om Bodri* av Hédi Fried, överlevande från förintelsen. Boken handlar om svåra frågor, förintelsen och om vänskap och riktar sig till yngre elever. Boken ger en god introduktion till samtal om allas lika värde och arbete med barnkonventionen.

Barnombudsmannen fick i uppdrag av regeringen inför införandet av barnkonventionen som svensk lag att ta fram utbildningsmaterial och fakta. Barnombudsmannen skapade webbplatsen *Mina rättigheter*. Sidan är en god informations- och inspirationskälla i arbetet med barnkonventionen och mänskliga rättigheter. Besök den här: www.minarattigheter.se.

Livets lotteri

Ta fram barnkonventionens 54 artiklar och dela in eleverna två och två. Varje par väljer ut tre av konventionens artiklar som de anser vara extra viktiga eller intressanta. Sammanfatta vad de handlar om. Förklara varför just dessa är viktiga.

Studera även barnens världskarta från Rädda Barnen. (Se information om barnens världskarta på Rädda Barnens webbplats.)

Diskutera:

- Vad visar kartan?

Eleverna ska sedan dra varsin lott i Livets lotteri, även detta från Rädda Barnens webbsida. I vilket lands föds eleverna på nytt? Var ligger landet? Utifrån den information eleverna får fram via Rädda Barnens webbplats, kan de jämföra med de förhållanden som råder i Sverige.

Söka och värdera

Del 2: Ta reda på mer

Tipsa om Unicefs, Barnombudsmannens och Rädda Barnens webbplatser och eventuellt tryckt material. Reflektera tillsammans över varför det går att lita på källorna. Börja arbeta fram en gemensam lista på bra källor som handlar om barnkonventionen.

Dela in eleverna i par. Eleverna undersöker sedan följande frågeställningar:

- Vad är barnkonventionen?
- När och hur kom den till?
- Varför finns den?
- Vilka kan behöva lära sig mer om barnkonventionen?
- Hur har vi gått tillväga för att hitta information om barnkonventionen?

Elevparen presenterar sina svar i klassen och läraren utökar eventuellt listan med de trovärdiga källor som eleverna använt sig av.

Del 3: Lär andra om barnkonventionen

Eleverna har jämfört Sverige med ett annat land via *Livets lotteri*, studerat barnens världskarta och tagit fram tre artiklar som de anser vara viktiga. Nu är det dags att producera. Övningen kan genomföras enskilt, i par eller i grupp. Eleverna utgår från följande frågeställningar:

- Vilka artiklar i barnkonventionen valde ni ut och varför?
- Vilka länder föddes ni i på nytt?
- Vilka likheter och skillnader kan ni se mellan olika länder i världen och i arbetet med mänskliga rättigheter?

Diskutera med eleverna vilka de tror skulle behöva veta mer om barnkonventionen i Sverige, i den egna kommunen och på skolan.

Välj en målgrupp: I vilken form tror eleverna att de bäst kan delge sina nya kunskaper om barnkonventionen för den tänkta målgruppen? Eleverna kan ge förslag på hur de vill presentera arbetet.

Några presentationsförslag:

- en muntlig presentation med en digital presentation eller bild
- en tidningsartikel
- en film
- en affisch
- en pjäs
- en broschyr
- ett spel.

Sprida och påverka**Del 4: Hur når vi ut?**

Diskutera hur klassen kan nå ut med sina arbeten. Kan lokal-tidningen bjudas in till skolan? Kan bilder med barnkonventionens artiklar delas i skolans sociala medier-kanaler?

Reflektera**Del 5: Lära mer**

Avsluta arbetet med att reflektera enligt metoden EPA – Enskilt, Par, Alla – där eleverna först får fundera över frågeställningen nedan på egen hand, sedan diskutera i par och slutligen diskutera i helklass.

- Hur skulle du/ni vilja arbeta vidare med barnkonventionen för att öka kunskapen om dess innehåll?

Tips! Skapa utställningar med QR-koder, där eleverna skriver fakta om olika artiklar. På nätet finns ett flertal filmer och information kring hur man skapar QR-koder och använder detta i undervisningen. Sök till exempel på "QR-kod i undervisning".